

det andet Thing paa anden Maade gjort Indrømmelse her ved Kommunitetet ved, at Rejsestipendier ere forhøiede, og at Stipendier til videnskabelige Formaal ligeledes ere blevne forhøiede. — Angaaende Realskolerne og de dels forhøiede Bevillinger og dels nye Bevillinger dertil kan det selvfølgelig ikke falde mig ind, at komme ind paa Skolevæsenet i sin Helhed. Jeg skal bemærke, at Folkethingets Forslag gaar ud paa at give til Realskoler 65,000 Kr., hvorimod det herefter vil blive 81,000 Kr., saa den egenlige Differenti er egentlig kun 16,000 Kr., spredte paa en Mængde Skoler. Staten har været meget rundelig ligeoverfor Realskoler, men ligesom jeg vil sige, at ligeoverfor de Studerende kan der være nogen Grund til at standse noget, saaledes vil jeg ogsaa sige: Der kunde være Grund til at standse noget ligeoverfor Realskoler. Realskolerne ere en fortrinlig Indretning, naar de Menneker, som komme ind der, blot ville vende tilbage dels til Haandværk, dels til Industri og Handel, eller hvad det ellers kan være. Jeg betragter nemlig Realskolerne for at være det Samme for Bjerne, som Højskolerne skulde være for Landet; men Ulykken er, at naar de have været paa Realskolerne, saa ville Mange, i Stedet for at vende tilbage til deres Gjerning, absolut studere eller gaa til Jernbaner eller Postvæsenet, hvor der ligeledes er overflødig Tilgang. I og for sig kan det naturligvis være meget rimeligt, at de, som skulle være Jernbane- og Postembedsmænd, have en saadan Uddannelse; men at gaa ind i disse Skoler netop med det Formaal er vist mindre heldigt, iær naar Markedet er ifærd med at blive oversfyldt saaledes som nu, og endnu mindre heldigt er det, at Realskoleelever absolut ville gaa den studerende Vej. Jeg mener derfor, at der er nogen Grund til at holde igjen. Men Regtelsen er ikke alene begrundet derved, men af andre Grunde, som jeg nu skal komme til. Den er dels begrundet ved, at man for det Første maa spørge, om den vedkommende Skole er god, og om Skolen har havt nogen Betydning, og da har det vist sig, at der er flere af disse Skoler — jeg nævner nogle af enkelte Skoler — der ikke have holdt Præliminærexamen, eller hvor det er forbausende ringe det, som er præsteret der, saa man ikke har fundet nogen Grund til Forhøielse. Dernæst maa man spørge: hvad gjør vedkommende By for at hæve den almindelige Almueundervisning? Det maa vi vist være enige om, at der først maa sørges for dem, som ikke selv kunne sørge for deres Undervisning, og det er ogsaa overensstemmende med

Grundloven. Naar vedkommende By, hvortil der søges Statsunderstøttelse, ikke selv gjør Noget til at høine Almueundervisningen, men lader den blive ved et Lavmaal, saa forekommer det mig, at der er ingen Grund til at give Understøttelse til Realskolerne. For det Tredie er der endelig den Grund, at man hidtil nødig har villet gaa til at give Understøttelse til egentlige kommunale Realskoler; der findes flere af den Slags, f. Ex. Åsøens kommunale Realskole. Jeg er naturligvis vel bekendt med, at der paa Finantsloven findes Understøttelse til kommunale Realskoler, men det er — om jeg saa maa sige — næsten stet undtagelsesvis, nemlig naar paagældende By har havt en særegen Stilling. Middelfart er bleven stedmoderligt behandlet ved flere Leiligheder, saa har man paa anden Maade søgt at raade Bod derpaa — lignende Tilfælde kan træffes flere Steder — men som Regel har Folkethingets Stilling været den, at man nødig vilde give til rent kommunale Skoler; thi saa vilde Enden blive, at de fik alle sammen, Sligt skulde først ordnes ved Lov. Navnlig bør der tages Hensyn til, hvormeget vedkommende By har gjort for det lavere Skolevæsen. Dette er Grunden til de Regtelser, her ere foreslaaede. Det er ikke saadan taget i Blinde. — Hertil skal jeg indskrænke mig.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Scavenius): Forslaget under Nr. 11 er stillet af det Hensyn, som den ærede Ordfører jo allerede har gjort opmærksom paa, og som forsaavidt ogsaa er erkjendt af det ærede Mindretals Ordfører, at der virkelig paa Grund af de nuværende daarlige Tider er meget større Trang for de lavest lønnede Præster til at faae et forøget Tilskud end i tidligere Aar. Jeg maa gjøre det ærede Mindretal opmærksomt paa, at dette Forslag er stillet af mig samtidigt med, at jeg har stillet Forslag om en meget betydelig Forhøielse til alle Landets Skolelærere; af samme Grund ere begge Forslag stillede, og det forekommer mig billigt, at begge Forslag følges ad. — Angaaende det af Flertallet stillede Forslag under Nr. 12 skal jeg sige, at om det vedtages, skal jeg naturligvis nærmere undersøge, hvor det kan være heldigt, at den Kirke, som der her er Tale om, kan blive lagt. Jeg er ikke saa nøie inde i de lokale Forhold, at jeg tør have nogen bestemt Mening derom og give nogen bestemt Erklæring om, hvad der kunde være det Bedste i saa Henseende. — Efter det, der er oplyst om Translatør Sorgenfens Fort-